

Irena Kutyłowska

Stołpie, gm. Nowosiółki, woj. chełmskie

Informator Archeologiczny : badania 13, 268-269

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Do najciekawszych obiektów zaliczyć można owalną w rzucie jamę o nieznacznej miąższości, w której znaleziono ponad 300 bryłek bursztynu ze śladami obróbki oraz 10 całkowicie i częściowo zachowanych krążkowatych paciorków bursztynowych. Nieliczny materiał ceramiczny z tego obiektu pozwala odnieść go do schyłkowej fazy późnego okresu lateńskiego.

Poza jamami o różnym kształcie i przeznaczeniu odkryto także kilka obiektów mieszkalnych /półziemianki i budowle naziemne/ oraz dwie studnie jedną o konstrukcji kamiennej, drugą drewnianą. Obie studnie zostały częściowo zbadane.

Do ciekawszych obiektów należy także prostokątny piec wapienniczy. Górną partię wypełniska tworzyły duże bryły polepy z licznymi odciskami belek zapewne po naziemnej konstrukcji pieca. Pod warstwą polepy znajdowały się dwie warstwy wapna o miąższości około 20 cm przedzielone kilkucentymetrowymi warstwami spalenizny. W partii przydennej wystąpiły pojedyncze ułamki ceramiki. Ponadto znaleziono: brązową i żelazną fibulę, fragment brązowej klamry do pasa, nóż żelazny, narzędzia kościane i rogowe, a także ułamki ceramiki toczony. Wystąpiły także pojedyncze krzemienie kultury janisławickiej oraz ułamki naczyń kultury łużyckiej z późnego okresu halsztackiego.

Na podstawie uzyskanych materiałów osadę datować można wstępnie na późną fazę późnego okresu lateńskiego i późny okres wpływów rzymskich.

Badania będą kontynuowane.

STOŁPIE, gm. Nowosiółki
woj. chełmskie

Uniwersytet
im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Lublinie
Zakład Archeologii Polski

Badania prowadziła mgr Irena Kutylowska.
Finansował Wydział Kultury UW w Chełmie.
Trzeci sezon badań, Gródek wczesnośrednio-
wieczny XI-XII w.

Badania archeologiczne w 1978 roku miały na celu:

1. przebadanie sondażem terenu na wschód od wieży w celu uchwycenia ewentualnej fosy;
2. odsłonięcie odsadzki fundamentowej wieży w środkowej partii ściany zachodniej.

Ad. 1. Wykop sondażowy długości 5 m /do ogrodzenia prywatnej posesji/ szerokości 1,5 m założono w przedłużeniu wykopu 9 w kierunku wschodnim i oznaczono jako wykop 9B. W końcowym odcinku wykopu, w odległości 3 m od ściany wschodniej wieży i 6 m od podstawy gródka uchwycono obniżenie - wkop wykonany w calcu. Wyraźnie pionowo wyprofilowane w marglu kredowym /warstwa VII/ obniżenie, którego dno lekko opada w kierunku wschodnim wypełnione jest przemieszaną czarną ziemią /rędzina - w. VI/ z domieszką marglu kredowego. Ponieważ strop obniżenia wiąże się z warstwą VI - calcową i łącznie z nią przykryty jest warstewką

/grubości do 10 cm/ rumoszu wapiennego można hipotetycznie przyjąć, że odsłonięto wewnętrzne zbocze sztucznie przekopanej fosy. Powyżej zalegają przemieszane warstwy gruzu z materiałem nowożytnym. Na krawędzi obniżenia widoczny jest wkop po słupie, drugi wkop po słupie znajduje się w odległości 40 cm od wschodniej ściany wieży i 260 cm od krawędzi obniżenia - fosy. Być może są to pozostałości po słupach stanowiących dwa rzędy palisady między wieżą a fosą. Dalszy ciąg obniżenia - fosy prześledzić będzie można na terenie prywatnej posesji.

Ad.2. Wykop 11 o wymiarach 4 x 2,6 m założono przed wejściem do wieży w odległości 1,5 m od jej północno-zachodniego narożnika. Odsłonięto w nim lica fundamentowe prawego i lewego muru nieistniejących oskarpowan przed wejściem do wieży. Mury te wykonane są z glazów zlepionych wrzuconych i zalewanych zaprawą we wkopach przecinających nawarstwienia wczesnośredniowieczne gródka. Stopę fundamentową oba mury mają posadowioną na stropie nasypu gródka /warstwa IV/. Na stropie warstwy IV zalega bruk kamienny, nad nią warstwa III zawierająca wyłącznie materiał zabytkowy XI-XIII-wieczny związany z użytkowaniem gródka. Powyżej zalega warstwa II przemieszanej sypkiej ziemi, w której obok materiałów XI-XIII-wiecznych występują materiały młodsze i nowożytne. W odległości 1 m od ściany zachodniej wieży na odcinku długości 2,4 m odsłonięto rumowisko przepalonych belek i grud spieczonego marglu. Rumowisko to lekko zagłębione jest w warstwie III, a na swoich obrzeżach przykrywa strop tej warstwy. Jest to pozostałość konstrukcji drewnianych być może związanych z podstawą pod umocnienie drewnianego wejścia na pierwszą kondygnację wieży.

Odsadzka fundamentowa wieży znajduje się na tym samym poziomie, co w wykopie 9, to jest na poziomie 10,50-10,70 m /wg wartości pomiarów fotogrametrycznych/. Na jej poziomie w nasypie gródka /warstwa IV/ zalega warstwa budowlana /w. V₂/ zawierająca dużą ilość zaprawy, gruz ceglany i potłuczone płytki ceramiczne z glazurą brązową, zieloną i żółtą. Świadczy to, że prace przy budowie górnych partii wieży /III kondygnacja licowana cegłą/ trwały w okresie kiedy nasyp gródka osiągnął poziom odsadzki fundamentowej wieży. Do ciekawszych znalezisk należy mały fragment detalu architektonicznego znaleziony w warstwie II prawdopodobnie pochodzący z wystroju III kondygnacji wieży, co może pomóc przy jej dątowaniu.

Materiały znajdują się w zbiorach Zakładu Archeologii Polski UMCS.

Badania będą kontynuowane.

SZCZĘBRZESZYN
woj. zamojskie

Uniwersytet
im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Lublinie
Zakład Archeologii Polski

Badania prowadziła dr Stanisława Hoczyk-Siwkowa /autor sprawozdania/ przy współudziale mgr mgr Ireny i Andrzeja Kutylowskich. Finansował WKZ w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe.